

Ztracené obrazy: Eugeen Van Mieghem a židovští emigranti do Nového světa

Praha 31. srpna 2015 -- *Třetí výstava Židovského muzea v Praze věnovaná fenoménu uprchlíků se zaměřuje na emigraci milionů obyvatel ze střední a východní Evropy do Ameriky na konci 19. a počátku 20. století.*

Jedním z hlavních center této emigrace se stal antverpský přístav a belgická lodní společnost Red Star Line, které se za pomoci sítě východoevropských agentů a výhodnými cenami podařilo do roku 1934 přepravit do Ameriky kolem dvou milionů čtyři sta tisíc východoevropských emigrantů.

Mezi nimi byly také statisíce Židů z východní Evropy, Ukrajiny a Ruska, kteří prchali před bídou, útlakem a pronásledováním. První masivní vlna židovské emigrace následovala v roce 1881 po atentátu na cara Alexandra II., další po velkých pogromech v Kišiněvě roku 1903 a po porážce demokratické revoluce v Rusku v roce 1905. Mezi lety 1881 až 1914 tak emigrovalo ze zemí východní Evropy a Ruska více než dva a půl milionu Židů, další více než milion opustil Evropu v letech 1918 až 1939. Celkem se podle statistik z východní Evropy během půlstoletí vystěhovala téměř třetina všech jejích židovských obyvatel.

Tento exodus zachytil v antverpském přístavu malíř Eugeen Van Mieghem (1875–1930), který se zde narodil a prožil zde celý svůj život. Od mládí se setkával s barvitým světem přístavních dělníků, námořníků a východoevropských emigrantů, kteří se stali jeho celoživotním námětem. Zažil období největší expanze antverpského přístavu a masového vystěhovalectví do Ameriky. Za první světové války se pak tématem jeho kreseb stalo utrpení obyvatel okupované Belgie. Vedle padesáti Van Mieghemových kreseb a obrazů výstava představuje také dokumenty dopravní společnosti Red Star Line a dobové fotografie antverpského přístavu.

Výstavu v Galerii Roberta Guttmanna připravilo Židovské muzeum v Praze ve spolupráci s Eugeen Van Mieghem Foundation a s podporou Red Star Line Museum v Antverpách. Osobní záštitu nad výstavou převzala Její Excelence Françoise Gustin, velvyslankyně Belgického království v České republice.

Eugeen Van Mieghem (1875-1930)

Eugeen Van Mieghem se narodil v antverpském přístavu a strávil zde téměř celý svůj život. Jeho otec měl kavárnu v ulici Montevideo, přímo proti skladům lodní společnosti Red Star Line. Jako chlapec zde Eugeen prožil období rychlé expanze přístavu a počátek masového vystěhovalectví z Evropy do Ameriky. Od dětství rád pozoroval barvitý svět lodníků, námořníků a především východoevropských emigrantů, který se brzy stal hlavní inspirací a námětem jeho kreseb.

V roce 1892 byl Van Mieghem přijat na antverpskou Královskou akademii výtvarných umění; byl to prestižní ústav, nabízející klasické umělecké vzdělání. Brzy se však dostal do sporu se svým profesorem – jeho kresba byla příliš uvolněná a spontánní a náměty příliš realistické. V roce 1896 byl z akademie vyloučen a začal pracovat v přístavu, avšak současně pokračoval ve své tvorbě. Jeho uhlové a křídlové kresby mají výrazný styl a v mnohém připomínají tvorbu

Van Gogha, Daumiera nebo Toulouse-Lautreca. Vyznával „umělecký anarchismus“, četl verše prokletých básníků a ilustroval jejich básně. Účastnil se života v anarchistickém spolku *De Kapel*, který jej vedl k sociálně zaměřené tvorbě. V roce 1901 bylo jeho dílo vystaveno poprvé v Bruselu na výstavě s předními francouzskými impresionisty.

Po smrti své mladé ženy v roce 1905 se Van Mieghem uzavřel a dlouho nevystavoval. Teprve v roce 1912 se konala jeho první samostatná výstava v antverpské Královské společnosti umění, která vzbudila pozornost kritiků. Během první světové války zůstal Van Mieghem v okupovaných Antverpách a zachytil ve svých kresbách brutalitu okupantů a utrpení belgických obyvatel. Jeho válečné práce jsou srovnatelné s tvorbou Kathe Kollwitzové, Théophila-Alexandra Steinlena nebo Jeana-Louise Foraina. Své válečné kresby vystavil v Antverpách v roce 1919 s velkým úspěchem, přesto však našel jen málo kupců.

V roce 1920 byl jmenován učitelem kresby podle živého modelu na antverpské akademii. V závěrečném období sílil Van Mieghemův realismus a barevnost jeho obrazů. Jeho zdravotní stav se ve 20. letech zhoršoval – v roce 1930 mu praskla srdeční aorta a ve věku nedožitých 54 let zemřel.

Setkání s autory výstavy a foto termín: 9. září 2015 od 16 hod.

Vernisáž výstavy: 9. září 2015 od 17 hod.

Fotografie k výstavě s popiskami a informací o autorských právech:

<https://drive.google.com/folderview?id=0B-XAXScL8rQffIZ1dUN4dWV4NjJoVjVfQkF0UHdMdVhHYlhwcmpCekF0M3V0WUJnYmlqbFE&usp=sharing>

Ztracené obrazy: Eugeen Van Mieghem a židovští emigranti do Nového světa

10. září 2015 – 10. dubna 2016

Židovské muzeum v Praze – **Galerie Roberta Guttmanna, U Staré školy 3, Praha 1**

Otevřeno denně kromě sobot a židovských svátků v letní sezóně 9 – 18 h.,
v zimní sezóně 9 – 16.30 h.

Vstupné: základní 40 Kč, snížené 20 Kč, děti do 6 let zdarma.

První komentovaná prohlídka: středa 14. října 2015 v 16 hod. v českém jazyce.
Kapacita komentované prohlídky je 20 osob.

Kontakty pro média

Kurátor výstavy: PhDr. Arno Pařík, arno.parik@jewishmuseum.cz, +420 222 749 203

PR: Mgr. Kateřina Honskusová, katerina.honskusova@jewishmuseum.cz, +420 222 749 281

Poznámky pro editory o Židovském muzeu v Praze:

1. Židovské muzeum v Praze je největší institucí svého druhu v Evropě. Pečuje o jednu z nejrozsáhlejších sbírek judaik na světě. Ve sbírkách muzea je shromážděno na 40 000 ojedinelých předmětů, 100 000 knih, fotografie a archivní dokumenty. Muzeum spravuje čtyři historické synagogy, Obřadní síň a světoznámý Starý židovský hřbitov; galerii; několik depoziťářů; archiv; knihovnu s multimediálním centrem; restaurátorská pracoviště; vzdělávací a kulturní centrum a Informační a rezervační centrum.
2. Židovské muzeum v Praze je setrvale mezi nejnavštěvovanějšími muzei v České republice. V roce 2014 jej navštívilo téměř 580 000 návštěvníků.
3. Muzeum letos oslaví již 109 let od svého vzniku. Původním záměrem „Spolku k založení a vydržování Židovského muzea v Praze“ z roku 1906 bylo zachovat cenné umělecké předměty ze synagog, které byly v rámci rozsáhlé přestavby pražského Židovského Města určeny ke zboření.

Muzeum bylo veřejnosti přístupné i po okupaci českých zemí 15. března 1939, i když samotný spolek byl po začátku druhé světové války zrušen. V roce 1942 nacisté po dlouhých jednáních schválili židovskou obcí iniciované „Židovské ústřední muzeum v Praze“, kam byly v době transportů do ghatt, koncentračních a vyhlazovacích táborů sváženy liturgické předměty ze zrušených židovských obcí a synagog z celého území Protektorátu Čechy a Morava. Zatímco cenné památky židovského kulturního dědictví se tak podařilo zachránit, ti, kterým předměty patřily, našli ve své většině smrt v nacistických vyhlazovacích táborech.

Po krátkém poválečném období v čele se státem dosazenou správou bylo muzeum v roce 1950 pod nátlakem převedeno do přímého vlastnictví komunistického státu. Jeho činnost byla úředně omezována, některé exponáty byly prodány – mezi nimi například více než tisíc svitků Tór, které byly v roce 1965 odvezeny do Spojeného království.

Podmínky pro novou etapu v životě muzea vznikly až po pádu komunistického režimu v roce 1989. Od října 1994 tak Židovské muzeum v Praze působí jako nestátní organizace, která široké veřejnosti zprostředkovává historii a současnost, kulturu a vzdělanost židovské komunity v českých zemích. Kromě toho je i vědeckým pracovištěm s publikační činností.

4. Galerie Roberta Guttmanna je výstavní prostor určený k prezentaci krátkodobých tematických výstav Židovského muzea v Praze. Byla pojmenována pro známém pražském naivním malíři Robertu Guttmannovi (1880-1942), jehož výstavou svou činnost zahájila. Galerie se nachází v přízemí na severovýchodní straně nového komplexu Židovského muzea v Praze, v ulici U Staré školy 3.
5. Významnou část práce Židovského muzea v Praze představuje osvětová a vzdělávací činnost. Vzdělávací programy jsou určeny nejrůznějším cílovým skupinám. Nejmenší děti seznamují s židovskou kulturou, tradicemi a zvyky hravou formou. Pro žáky základních a středních škol jsou připraveny interaktivní programy a přednášky. Součástí nabídky tvoří i pravidelné vzdělávací semináře pro pedagogy a večerní kulturní pořady pro širokou veřejnost. Školám i kulturním institucím muzeum nabízí putovní výstavy.

www.jewishmuseum.cz

